

LIETUVOS LAIKINOSIOS VYRIAUSYBĖS VEIKLA

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS LAIKINOSIOS VYRIAUSYBĖS ŽODIS Į TAUTĄ

Lietuviai tautiečiai!

Nepriklausomos Lietuvos valstybė jau atstatyta. Vokiečių galingoji kariuomenė baigia valyti Lietuvos teritoriją nuo „nenugalimos“ raudonosios armijos. Raudonoji armija išbėgdama išsivežė ir savo sukurtos vadinamosios tarybinės Lietuvos valdovus. Raudonosios Lietuvos istorija baigta, ir jos puslapį užverčiam. Užverčiam kaip klaių košmarišką sapną, nes tie vieni metai ir aštuonios dienos suspėjo sugriauti ar apgriauti tai, kas geriausio mūsų darbo žmonių buvo sukurta per dvidešimt metų. Suardė mūsų ūkininko buitį, sugriovė mūsų darbininkui bei tarnautojui pusiausvyrą tarp pajamų ir išlaidų. Išgrobė, išvežė žmonių įrengimus ar sunaikino žmones, su tokiu vargu darbo žmonių kurtas. Išvežė ar sukimšo į kalėjimus keliasdešimt tūkstančių mūsų tautos sūnų. O likusius vertė aklais savo rusiškojo imperializmo ir bolševikinio šovinizmo įrankiais.

[...]

Su ypatingu dėkingumu vertiname vokiečių nesulaikomos kariuomenės žygį į Rytus. Jis padėjo mūsų tautai išsivaduoti iš sadistiškos fizinės ir moralinės vergijos. Jis įgalino mus paskelbti nepriklausomą Lietuvos valstybę. Jis sustiprino mumyse pasitikėjimą, kad ir mažos tautos nežūsta, nors laikinai ir būtų paglemžtos. Jis leido mums įsijungti vėl į Vakarų kultūros pasaulį.

Šitas vokiečių tautos vado Adolfo Hitlerio sumanytas, nacionalsocializmo įkvėptas, narsiosios armijos vykdomas žygis yra milžiniškos reikšmės naikinant barbarišką, antikultūrinį, antižmonišką antplūdį, kuris yra paskandinęs skurde apie 200 milijonų žmonių. Mums, kurie visą laiką buvome ribose tarp dviejų pasaulių, kurie metus su viršum buvom bolševizmo niokojami, ši pasaulinio masto Hitlerio misija ir jos reikšmė gali būti labai gerai suprantama, teigiamai vertinama ir nuoširdžiai remiama. Tai gali būti vienas iš pagrindų, kuris jau net vienas šiuo metu duoda bendrą bazę artimiems tarpusavio bendradarbiavimo santykiams tarp Didžiosios Vokietijos ir nepriklausomos Lietuvos. To bendradarbiavimo konkrečioms formoms išryškėjus, bus sudaryta nuolatinė Lietuvos vyriausybė ir prasidės naujai kuriamas atgimusios valstybės darbas. Tai nebus toks darbas, kaip mūsų visų blogo atminimo režime prieš 1940 m. birželio 15 d., negarbingai pasibaigęs valstybės sulikvidavimu. Nebus ir toks, kaip tarybinėje Lietuvoje prieš 1941 m. birželio 23 d. raudonojo režimo metu.

[...]

Laikinoji Vyriausybė nieko nežada. Ji jaučia, kad ir be tų pažadų tauta jos siekimus supranta ir pritaria. Tie gi siekimai yra ne Laikinosios Vyriausybės sudaryti, o tik jos paimami iš visų trijų milijonų širdžių ir jos formuojami – norime būti nepriklausomi, pasiryžę aukotis ir viską atiduoti Lietuvai.

Eina parašai.

„Nepriklausomos Lietuvos Laikinosios Vyriausybės žodis į Tautą“, in: *Į Laisvę*, nr. 2, 1941 06 25, p. 1.

LAIKINOJO LIETUVOS MINISTERIŲ KABINETO 1941 M. BIRŽELIO MĖN. 30 D. POPIETINIO POSĖDŽIO PROTOKOLAS NR. 7

Pirmininkavo l. e. Ministerio Pirmininko pareigas p. J. Ambrazevičius.

Dalyvavo visi Ministerių Kabineto nariai.

Svarstyta: 1. Deklaracija ūkiniais ir socialiniais reikalais.

Nutarta: 1. Bendrų diskusijų dėl deklaracijos metu visi Ministerių Kabineto nariai iš principo pritarė deklaracijos (žiūr. priedą Nr. 1) reikalingumui, bet buvo siūloma padaryti kai kurių pataisų. Iš siūlytųjų pataisų svarbiausios buvo p. Finansų Ministerio Matulionio, kuris siūlė deklaracijos pradžioje įdėti posakį, pabrėžiantį vokiečių kariuomenės vaidmenį Lietuvai iš bolševikų jungo išsivaduojant, ir p. Susisiekimo Ministerio Novickio, kuris siūlė įrašyti deklaracijoje, kad fabrikai nebus denacionalizuoti.

Nutarta iš principo deklaraciją aprobuoti, bet galutiną jos tekstą nustatyti rytdienos posėdyje. Patį šitokios deklaracijos paskelbimo galimumą zonuoti per gen. Raštikį.

[...]

L. e. Ministerio Pirmininko p[areigas] *J. Ambrazevičius* [parašas]

Ministerių Kabineto Reikalų Vedėjas *J.Švelnikas* [parašas]

PRIEDAS Nr. 1

Lietuvos Laikinoji Vyriausybė, vykdydama lietuvių tautos valią, s k e l b i a:

1. Išlaisvintos Lietuvos tautos ūkio santvarka grindžiama private nuosavybe, kaip būtinausia sąlyga ekonominei gerovei kurti, ir viešąja nuosavybe, apimančia svarbiausias tautai ūkio sritis.

Bendruosius tautos ūkiškus ir socialinius reikalus statydama aukščiau už paskirų jos narių interesus, valstybė tvarko private nuosavybę, jos ūkišką veiklą derindama viešiesiems uždaviniams.

2. Sovietų Rusijos okupacinės vyriausybės atimtos žemės ir nacionalizuoti kiti turtai, kiek jie nereikalingi viešiesiems tautos ir valstybės reikalams, vyriausybės nustatyta tvarka bus grąžinami buvusiems savininkams ar pervedami atskiriems asmenims, civilinės teisės junginiams ir viešiesiems kolektyvams.

3. Žydams ir rusams priklausę nacionalizuoti turtai lieka neginčijama Lietuvos valstybės nuosavybe.

4. Kol bus išleisti nuostatai nacionalizuotiems turtams grąžinti ir nacionalizacijos padariniams pašalinti, tie turtai ir toliau valdomi tų įstaigų ar asmenų, kurie jį dabar valdo.

Nacionalizuotų turtų valdytojai įpareigojami rūpestingai jį tvarkyti ir atsako už bet kurią tam turtui padarytą žalą.

5. Aprūpinti žeme bežemius ir mažžemius ir sudaryti lygesnes ūkinio gyvenimo sąlygas miestų visuomenei, greitai laiku bus pradėta vesti atitinkama žemės ir miestų turtų reforma.

6. Denacionalizacijai praversti steigiama prie Ministerių Kabineto Denacionalizacijos Vadyba.